

Handläggare: Inger Nilsson
Telefon: 508 23 305

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2010-03-19

Förslag till reviderade riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och översänder det som remissyttrande till kommunstyrelsen.

Maria Mannerholm
Stadsdelsdirektör

Ingrid Widebäck
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadens riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd har omarbetats i syfte att de ska bli tydligare och bättre stämma överens med gällande lagstiftning och förändringar i omvärlden. Erfarenheterna från arbetet mot felaktiga utbetalningar har också beaktats i översynen.

Förvaltningen anser att förslaget till nya riktlinjer ökar rättssäkerheten för den enskilde samt stärker barnperspektivet och kvinnofridsperspektivet. På vissa punkter behöver förslaget dock förtydligas och förändras.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för social omsorg. Information till de fackliga organisationerna lämnas den 3 mars 2010 och till handikapprådet den 11 mars 2010.

Bakgrund

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har omarbetat stadens riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd så att de ska bli tydligare och bättre stämma överens med gällande lagstiftning och förändringar i omvärlden. Erfarenheterna från arbetet mot felaktiga utbetalningar har också beaktats i det förslaget till nya riktlinjer.

Förvaltningens synpunkter

Generellt anser förvaltningen att förslaget ökar rättssäkerheten samt stärker barnperspektivet och kvinnofridsperspektivet. På vissa punkter behöver förslaget dock förtydligas och förändras. Dessa avsnitt kommenteras nedan liksom vissa avsnitt som förvaltningen särskilt vill framhålla.

Kvinnofridsärenden

Förvaltningen välkomnar att de våldsutsatta kvinnorna och deras barn lyfts fram på ett tydligare sätt än i tidigare riktlinjer. Skrivningarna om det ekonomiska biståndet i kvinnofridsärenden behöver dock ses över ytterligare så att de stämmer bättre överens med vad som sägs i de ändrade allmänna råden¹ från Socialstyrelsen om ekonomiskt bistånd vad gäller denna kategori av bidragssökande.

Noggrannhet vid handläggningen

Förvaltningen anser att det är mycket bra att riktlinjerna lyfter fram vikten av tydlig information, grundliga kontroller samt korrekt dokumentation och registrering i paraplysystemet. En omsorgsfull handläggning minskar risken för fel, vilket är till fördel både för den enskilde och för förvaltningen.

Riksnormens post för dagstidning etc.

I posten ingår dagstidning, teve-licens och avgifter för telefon, men inte för Internetabonnemang eller dator. Förvaltningen anser att en schablonkostnad för bredbandsuppkoppling ska kunna beviljas till familjer med skolbarn, eftersom det kan vara stigmatiserande för ett skolbarn att inte ha tillgång till Internet i hemmet.

¹ SOSFS 2003:5

Hembesök

Förslaget förespråkar att hembesök alltid ska göras i samband med förstagångsansökan om den sökande inte har förstahandskontrakt eller godkänt andrahandskontrakt. Förvaltningen, som redan tillämpar detta arbetssätt och har goda erfarenheter av det, tycker att det är bra att det skrivs in i riktlinjerna.

Hushållsel

I förslaget står att bistånd ska beviljas till skälig kostnad för hushållsel och att utgångspunkten för skälighet ska vara Konsumentverkets beräkningar om genomsnittlig förbrukning. Förvaltningen anser att den faktiska kostnaden bör beviljas om den inte avviker mycket från förväntad kostnad för en viss hushållsstorlek. Om biståndet beviljas enbart utifrån Konsumentverkets schablon finns risk för att hushållen får skulder till elleverantören vilket kan förvärra en redan svår ekonomisk situation för den enskilde.

Beslut om tidsgräns för sänkning av bostadskostnader

Förslaget föreskriver att ett formellt beslut ska fattas om gräns för den tid efter vilken socialtjänsten inte längre accepterar en oskälig boendekostnad, dvs. det rådrum den enskilde har för att flytta till en billigare bostad eller på annat sätt sänka sina boendekostnader. I samband med att beslutet meddelas ska en besvärshänvisning ges.

Förvaltningen anser att detta är en viktig förändring som ökar tydligheten och rättssäkerheten för den enskilde. Tidigare har endast en journalanteckning gjorts om ålägganden att sänka boendekostnaderna, vilket har medfört risker för oklarheter och missförstånd.

Förvaltningen anser att den föreslagna skrivningen bör kompletteras med ett åläggande för den handläggande socialsekreteraren att följa upp ärendet varje månad under rådrumstiden så att det säkerställs att klienten använder rådrummet på bästa sätt.

Begreppet inneboende

I förslaget anges att som inneboende betraktas som huvudregel den som disponerar ett eget rum i bostaden ifråga. Förvaltningen anser att det är bra med förtydligandet av att man inte kan vara inneboende i en enrumslägenhet.

Nödprövning

Förvaltningen anser det bra att riktlinjerna framhåller att det alltid är föräldrarna som har det ekonomiska ansvaret för sina barn och deras levnadsvillkor och att makarnas underhållsskyldighet gentemot varandra går före rätten till ekonomiskt bistånd.

Förslaget anger att det i en akut nödsituation kan utgå bistånd till ”basala behovsposter för livsuppehållet inom försörjningsstödet såsom exempelvis mat och hyra”. Förvaltningen anser att hyra inte kan hänföras till ett akut behov och att mer utredning oftast behövs innan bistånd beviljas till boendekostnad. Däremot bör akut bistånd beviljas till kostnader för nödvändiga mediciner.

Utlandsbegravning

Avsnittet om begravning utomlands bör utvecklas, så att det framgår att vad som gäller för en person som avlidit vid vistelse utomlands respektive för den som avlidit i Sverige och där det finns önskemål om att personen ska begravas i t.ex. sitt tidigare hemland.

Långvarigt bidragsbehov

På olika ställen i förslaget finns olika definitioner av vad som anses vara ett långvarigt bidragsbehov, i vissa fall går gränsen vid tre månader, i andra fall vid ett år. Förvaltningen anser att begreppet antingen ska ha en tydlig innebörd eller inte användas alls. I det senare fallet får tidsgränserna istället sättas från fall till fall, beroende på vilken situation som avses.

Tandvård

I avsnittet om tandvård sägs ”att en föreslagen behandling omfattas av statligt tandvårdsstöd eller godkänts i försäkringskassans förhandsprövning, innebär dock inte att detta kan ligga till grund för om ekonomiskt bistånd enligt SoL ska beviljas till kostnaden eller ej.” Förvaltningen anser att formuleringen är svårbegriplig och föreslår att skrivningen förenklas så att den blir lättare att förstå.

Tvättmaskin

Om fastigheten där den bidragssökande bor saknar tvättstuga ska sökanden i första hand hänvisas till att driva frågan med värden, hyresgästföreningen eller hyresnämnden. Förvaltningen anser att det bör framgå av texten att hjälp från hyresgästföreningen endast kan påräknas av den som är medlem i föreningen och att bistånd till medlemsavgift inte beviljas.

Vårdnadsbidrag

Förvaltningen anser det är ett viktigt förtydligande som görs när riktlinjerna kompletteras med en skrivning om att kommunalt vårdnadsbidrag som en familj uppbär inte godtas som hinder för att stå till arbetsmarkandens förfogande på heltid.

Studerande med familj

I förslaget sägs att familjer där båda de vuxna är arbetslösa kan kompletterande försörjningsstöd beviljas om den ena personen studerar med fullt studiemedel. Förvaltningen anser att kraven bör specificeras till att gälla barnfamiljer och heltidsstudier som leder till yrkesinriktad utbildning på högskolenivå (således inte enstaka kurser) samt att studierna redan ska vara påbörjade när behovet av bistånd uppstår.

Ungdomar under 18 år som bor i stöd- eller träningsboende

Förslaget fastlägger att den som är under 18 år och får bistånd till att bo i stöd- eller träningsboende inte ska ha försörjningsstöd till sitt uppehälle, utan uppehållet ska täckas genom vårdkostnaden. Förvaltningen menar att det är bra att det klargörs vem som är ansvarig för uppehälle, men konstaterar att förslaget innebär en ytterligare belastning på redan hårt ansträngda vårdkonton vid barn- och ungdomsenheterna samt att paraplysystemet behöver anpassas till den nya ordningen.

EU-medborgare

Förvaltningen avstår från att lämna synpunkter på det långa avsnittet om bistånd till EU-medborgare, eftersom sådana ärenden är så sällsynta vid förvaltningen att kompetens saknas för att bedöma förslagets skrivningar.

Registrering, ansökningar och dokumentation

Förvaltningen uppskattar mycket den tydlighet som finns i avsnitten om registrering i datasystemet, om ansökningar och om dokumentation i ekonomiska ärenden och har inga invändningar mot sakinnehållet i dem. Däremot anser förvaltningen att det inte bör stå att man ska ”göra skillnad” mellan en ansökan och ett rådgivande samtal, utan att formuleringen bör vara att man ska ”skilja mellan” dessa båda företeelser. ”Att göra skillnad” innebär ”att betyda något eller att ha effekt”, vilket ju knappast kan vara det som riktlinjerna avser. Förvaltningen anser också att skrivningen ”lider av ett handikapp” måste tas bort och ersättas med till exempel ”har en funktionsnedsättning”.

Hembesök vid flyttning till annan stadsdel

I riktlinjerna sägs att ”hembesök i samband med flytt från en stadsdelsförvaltning till en annan görs av mottagande förvaltning innan första hyran beviljas av avlämnande stadsdel”. Förvaltningen anser att det är orealistiskt att en sådan rutin ska kunna fungera, eftersom stadsdelsförvaltningarna fungerar så olika och har olika långa väntetider för nybesök. Att den första kontakten med den nya förvaltningen sker genom ett kontrollbesök ger kanske inte heller den bästa förutsättningen för ett förtroendefullt fortsatt samarbete mellan den enskilde och handläggaren. En bättre rutin vore att den avlämnande förvaltningen tog helt ansvar för den första hyran, inklusive hembesök om den bedömer det som nödvändigt.

Tillsyn

I avsnittet om avslagsbeslut och överklagande sägs att en enskild som är missnöjd ska hänvisas till länsstyrelsen. Förvaltningen anser att personen istället bör hänvisas till Socialstyrelsen, som övertagit tillsynsansvaret för socialtjänsten från den 1 januari 2010.

Bilagor

1. Remisshandling